

For the Year 2026

Sanskrit- 325

Syllabus for

CUET (UG)

SANSKRIT

For the Year 2026

Sanskrit-325

Syllabus for CUET (UG)

1.शब्दरूपाणि-वाक्येषु विभक्तिप्रयोगाः

● **अजन्ताः**

बालक , फल , रमा , कवि , मति , वारि , नदी , शिशु , धेनु , मधु , पितृ , मातृ , कर्तृ , सखि , दातृ , नृ , स्वसृ ,
अक्षि , गो , वधू ।

● **हलन्ताः**

राजन् , भवत् , आत्मन् , विद्वस् , वाच् , पथिन् , मरुत् , तादृश् , दिश् , धनिन् , पञ्चन् , अष्टन् , नवन् , दशन् ।

● **सर्वनामानि**

सर्व , तत् , यत् , किम् , इदम् (त्रिषु लिङ्गेषु) , अस्मद् , युष्मद् ।

2.धातुरूपाणि

● **परस्मैपदिनः**

गम् , नम् , अस् , हस् , श्रु , नश् , आप् , शक् , इष् , प्रच्छ् , कृ , ज्ञा , भक्ष् , चिन्त् , नृत् , कथ् , नी , पच्

(लट् , लृट् , लोट् , लङ् , विधिलिङ् इति पञ्चलकारेषु प्रयोगाः)

● **आत्मनेपदिनः**

लभ् , सेव् , वन्द् , याच् (लट्-लृट्-लङ् लकारेषु)

3. सन्धयः सन्धिविच्छेदाः च

- स्वरसन्धिः

दीर्घः , गुणः , वृद्धिः , यण् , अयादिः , पूर्वरूपम् ।

- व्यञ्जनसन्धिः

श्रुत्वम् , ष्टुत्वम् , जश्त्वम् , अनुनासिकः , अनुस्वारः , परसवर्णः ।

- विसर्गसन्धिः

उत्वम् , रत्वम् , लोपः , विसर्गस्थाने स् , श् , ष् आदेशाः ।

4. समासाः विग्रहाः च

- अव्ययीभावः

यथा , प्रति , उप , अनु , निर् , सह , अधि ।

- द्वन्द्वः

इतरेतरद्वन्द्वः , समाहारः , एकशेषः ।

- तत्पुरुषः

विभक्तितत्पुरुषः , कर्मधारयः , द्विगुः , उपपदतत्पुरुषः ।

- बहुव्रीहिः

5. प्रत्ययाः

- कृत्-प्रत्ययाः

क्त , क्तवतु , तव्यत् , अनीयर् , शतृ , शानच् , क्तिन् , क्त्वा , ल्यप् , तुमुन् , तृच् ।

- तद्धित-प्रत्ययाः

मतुप्, इन्, ठक्, ठज्, त्व, तल्।

- स्त्री-प्रत्ययौ

टाप्, डीप्।

6. उपपदविभक्तिप्रयोगाः

7. भाषिककार्यम्

- विशेषण-विशेष्यपदचयनम्
- कर्तृक्रिया-पदचयनम्
- पर्याय / विलोमपदचयनम्

8. छन्दासां सोदाहरणलक्षणपरिचयः / श्लोकेषु छन्दोऽभिज्ञानम्

- छन्दांसि – अनुष्टुप्, इन्द्रवज्रा, उपेन्द्रवज्रा, उपजातिः, वंशस्थम्, वसन्ततिलका, मालिनी, शिखरिणी, शार्दूलविक्रीडितम्, मन्दाक्रान्ता।

9. शब्दालङ्काराः अर्थालङ्काराः च

- शब्दालङ्काराः-अनुप्रासः, यमकम्, श्लेषः।
- अर्थालङ्काराः-उपमा, रूपकम्, उत्प्रेक्षा, अर्थान्तरन्यासः।

10. संस्कृतसाहित्यस्य सामान्यपरिचयः